
Gode kommunale erhvervsvilkår er en byggesten til lokal jobfremgang

Kommuner, der ligger højt i DI's årlige undersøgelse af den lokale erhvervsvenlighed, har over det seneste årti opnået større fremgang i den private beskæftigelse end nabokommuner længere nede på ranglisten. Især blandt fremstillingsvirksomheder har det lokale erhvervsklima en betydning for jobvæksten.

Gode erhvervsvilkår er en betingelse for vækst

Gode rammebetingelser for dansk erhvervsliv er afgørende for, at virksomheder kan vinde ordrer og vokse til gavn for jobs og velfærd i alle egne af Danmark. På flere områder bliver vilkårene, som danske virksomheder driver forretning under, fastlagt af byrådsmedlemmer rundt på landets rådhus.

Derfor er lokalt erhvervsvenlighed også et emne, som DI har lavet undersøgelser om i over ti år

Det er derfor, at DI siden 2010 har lavet en årlig undersøgelse af den lokale erhvervsvenlighed (LE)¹ i landets 93 største kommuner med udgangspunkt i en række statistiske indikatorer og spørgsmål til virksomheder i brancher, som DI repræsenterer. Historisk har der været stor geografisk spredning i kommunernes præstation i LE. Storbykommuner har traditionelt klaret sig dårligt i undersøgelsen, mens top 10 har været domineret af kommuner i Syd- og Vestjylland.

Bedre erhvervsvenlighed øger en kommunes private beskæftigelse i forhold til i nabokommunerne

DI har nu analyseret sammenhængen mellem kommuners erhvervsvenlighed og vækst i privat beskæftigelse de seneste ti år.

---

¹ <https://www.danskindustri.dk/le/om-undersogelsen/>

Resultaterne viser, at kommuner med bedre erhvervsvenlighed har højere fremgang i beskæftigelsen, sammenlignet med deres nabokommuner.

Forskel i erhvervsvilkår mellem virksomheder i forskellige ender af landet skyldes flere forhold

Nabokommuner har i højere grad samme forudsætninger

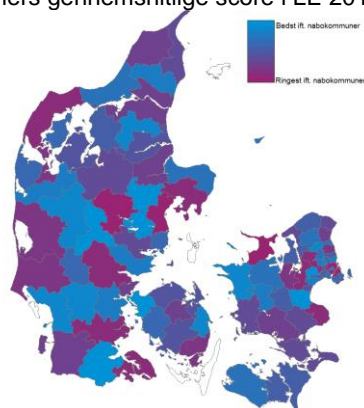
DI sammenligner i denne analyse nabokommuner, da de oftest har samme rammevilkår, som de enkelte byråd ikke er herre over. Det er nemlig ikke kun de kommunalt bestemte erhvervsvilkår, som adskiller virksomhederne i deres forudsætninger for at vokse. Virksomheder i yderområder har ikke adgang til den samme kvalificerede arbejdskraft og infrastruktur til udlandet som virksomhederne i storbyerne, og der har i en årrække været en klar tendens til urbanisering. Det er derfor, at der historisk har været stor beskæftigelsesfremgang i storbyerne, selvom de klarer sig dårligst i undersøgelser om erhvervsvenlighed.

Nabokommuner er mere sammenlignelig

Virksomheder i nabokommuner har derimod i højere grad samme forudsætninger. F.eks. har handelsvirksomheder i både Skanderborg og Odder Kommune gode muligheder for at rekruttere medarbejdere fra det aarhusianske arbejdsmarked, mens Københavns Lufthavn i Kastrup både kommer rådgivningsvirksomheder i København og Frederiksberg Kommune til gode. En væsentlig forskel i de to eksempler er dog, hvilken kommunal service de får på områder som sagsbehandling, jobformidling samt skatter og gebyrer. Ved at sammenligne nabokommuner får man således et renere bud på den isolerede effekt af de lokale erhvervsvilkår.

Kommunernes erhvervsvenlighed ift. nabokommunes erhvervsvenlighed

Forskel mellem kommuners gennemsnitlige score i LE 2010-2019

Anm.: Fra undersøgelsen er Bornholm udeladt, da kommunen ikke har nogen nabokommuner.

Kilde: DI, Lokalt Erhvervs klima 2010-2019.

Så her giver det mening at sammenligne erhvervsvenlighed og udvikling i privat beskæftigelse

Ved at holde en kommunes erhvervsvenlighed i forhold til nabokommunernes erhvervsvenlighed op mod kommunens private

beskæftigelsesudvikling sammenlignet med dens nabokommuners beskæftigelsesudvikling har man et bedre grundlag til at vurdere, hvordan de kommunale erhvervsvilkår påvirker det lokale erhvervs-livs mulighed for at vokse. Et eksempel på sammenligningen ses i Boks 1.

Boks 1: Eksempel på sammenligning med nabokommuner

Frederikshavn Kommune har to nabokommuner; Brønderslev og Hjørring. Frederikshavn Kommune har en gennemsnitlig LE-score fra 2010 til 2019 på 48,5 (dvs. scoren, som kommunens rangering er baseret på, har i gennemsnit over perioden været på 48,5). Brønderslevs samme gennemsnitlige score er 37,3, mens Hjørrings gennemsnitlige score er 51,4. Forskellene er dermed 11,2 til Brønderslev og -2,9 til Hjørring. Frederikshavn Kommunes score for erhvervsvenlighed over perioden er derfor 4,15 point ringere i forhold til kommunens naboer.

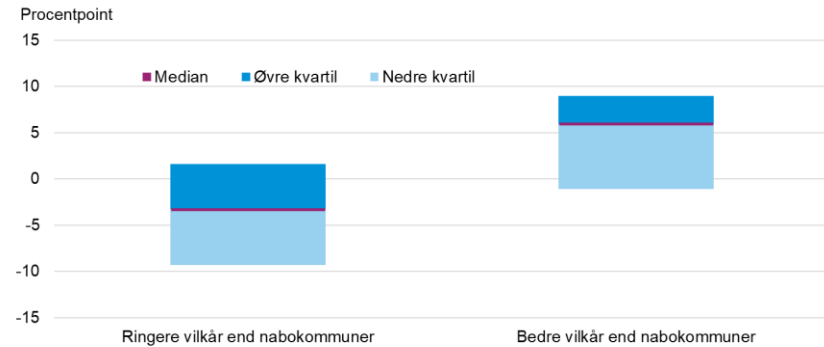
Den private beskæftigelse i Frederikshavn Kommune er faldet med 0,16 pct. fra 2009 til 2019, hvor 2009 bruges som startpunkt, så første år med en relativ ændring i den private beskæftigelse er 2010. Den private beskæftigelse i Hjørring og Brønderslev Kommuner er tilsammen steget med 0,6 pct. fra 2009 til 2019. Forskellen på beskæftigelsesudviklingen i Frederikshavn Kommune og dens nabokommuner er derfor -0,76 procentpoint. Den private beskæftigelse er altså steget mindre i Frederikshavn kommune sammenlignet med dens nabokommuner.

Og et første øjekast viser også sammenhæng mellem erhvervsvenlig og privatbeskæftigelse

En første vurdering på sammenligningen af nabokommuner viser, at kommuner, som over perioden fra 2010 til 2019 har haft en højere erhvervsvenlighed end deres nabokommunerne, også har oplevet en højere vækst i den private beskæftigelse fra 2009 til 2019. Fjerdedelen af kommunerne med de bedste erhvervsvilkår i forhold til deres nabokommuner har typisk haft en vækst i den private beskæftigelse, der er 5,9 procentpoint bedre end deres nabokommuner. Blandt fjerdedelen af kommunerne med de ringeste vilkår sammenlignet med deres nabokommunerne er medianen modsat på minus 3,3 procentpoint.

Stærkere jobskabelse i kommuner med bedre erhvervsvilkår end naboer

Kommuners vækst i privat beskæftigelse i forhold til væksten i nabokommuner over perioden 2009-2019 fordelt på kommuners erhvervsvenlighed i forhold til nabokommuners erhvervsvenlighed gennem perioden 2010-2019

Anm.: Kommuners erhvervsvenlighed er bestemt ved deres score i DI's undersøgelse Lokalt Erhvervs klima. Fra undersøgelse er Bornholm udeladt i sammenligning. Kommuner med ringere (bedre) erhvervsvilkår end deres nabokommuner er defineret som den fjerdedel af kommunerne, som klarer sig dårligst (bedst) når kommunernes erhvervsvenlighed sammenlignes med nabokommunernes.
Kilde: DI, Lokalt Erhvervs klima 2010-2019 og Danmarks Statistik.

Behov for at kontrollere for en række faktorer for at undersøge sammenhæng nærmere

Erhvervsvenligheds effekt på privat beskæftigelse

Selvom vi sammenligner nabokommuner og dermed i højere grad kan se den isolerede effekt af de kommunale erhvervsvilkår, så har vi i de følgende beregninger kontrolleret for en række yderligere faktorer, som kan tænkes at påvirke både erhvervsvenligheden og den private beskæftigelse. Det er a) befolkningstallet, b) antallet af personer med erhvervsuddannelse bosat i kommunen, c) antallet af personer med en videregående uddannelse bosat i kommunen, d) kommunens socioøkonomiske forhold samt e) en dummy for hovedstadsområdet. Det gør vi for i endnu højere grad at kunne få et mere retvisende billede af den direkte sammenhæng mellem erhvervsvenlighed og privat beskæftigelse.

Baggrunden bag kontrolvariablene er forskellig

Der ligger forskellig rationale bag kontrolvariablene. Et øget befolkningstal i en kommune bidrager til at øge den økonomiske aktivitet i et lokalområde, hvorfor virksomheder vil efterspørge mere arbejdskraft. Et øget antal personer med en erhvervsuddannelse eller videregående uddannelse giver virksomhederne et bredere arbejdsmarked at rekruttere fra, hvorfor virksomheden har bedre mulighed for at finde kvalificerede medarbejdere. Med sammenligningen på tværs af nabokommuner er der forsøgt at tage højde for dette. Variablene inkluderes i analysen for en sikkerheds skyld. Sværere socioøkonomiske forhold vil alt andet lige betyde, at kommunen må bruge flere ressourcer på sociale ydelser for kommunens borgere, hvorfor kommunen har færre muligheder for at tilbyde attraktive erhvervsvilkår. Da de geografisk afstande er små mellem kommunerne i hovedstadsområdet, inkluderes en dummy variabel, i så fald

forskellen i privat beskæftigelsesvækst mellem nabokommuner i hovedstaden adskiller sig i forhold til resten af landet. For alle kontrolvariable vurderes en kommune i forhold til dens nabokommuner, og på nær socioøkonomiske forhold ses på udviklingen fra 2009 til 2019.

Fortsat sammenhæng mellem erhvervstillid og privat beskæftigelse efter kontrol af faktorer

Når erhvervsvenligheden sammenholdes med den private beskæftigelsesudvikling, og der kontrolleres for overstående faktorer, viser beregningerne, at en kommune, der i gennemsnit scorer 10 point bedre i LE end dens nabokommuner, har haft en 3,2 procentpoint højere vækst i den private beskæftigelse i perioden fra 2009 til 2019 end dens nabokommunerne. Forbedringen målt i antal personer afhænger af kommunens niveau for den private beskæftigelse i 2009 samt nabokommunernes beskæftigelsesudvikling fra 2009 til 2019.

Vækst i privat beskæftigelse i forhold til naboer er arbejdspladser, der flytter mellem nabokommuner

Til sidstnævnte er det værd at være opmærksom på, at beskæftigelsesudviklingen i nabokommunerne meget vel bliver påvirket af beskæftigelsesvæksten i kommunen med bedre erhvervsvenlighed. En stigende beskæftigelse i en kommune kommer nemlig på bekostning af arbejdsudbuddet i nabokommunerne, hvorfor beskæftigelsesvæksten i nabokommunerne må formodes at vokse mindre². Der er således i nogen grad tale om et nulsumsspil, hvor arbejdspladser flytter mellem nabokommuner, efter hvor erhvervsvilkårene er mest favorable. I Boks 2 gives et eksempel og parameterestimater for model.²

---

² Hvis vækst i en kommunes private beskæftigelse findes inden for kommunen f.eks. ved at rekruttere personer på overførselsindkomst eller uden for landets grænser, er der tale om øget arbejdsudbud, hvorfor beskæftigelsesvæksten kan være et reelt løft af beskæftigelsen.

Boks 2: Eksempel på effekten af et bedre erhvervs klima

Horsens Kommune er den kommune i landet, som er tættest på at have præcis den samme private beskæftigelsesfremgang fra 2009 til 2019 som dens nabokommuner. Fremgangen i Horsens var 12,6 pct., mens den i kommunens fem nabokommuner tilsammen var 12,7 pct. Forskellen på Horsens Kommune og nabokommunerne er altså 0,1 procentpoint. Det gør Horsens til den 34. bedste kommune i landet til at øge den private beskæftigelse, når man sammenligner med nabokommunerne.

Hvis Horsens forbedrede sin gennemsnitlige LE-score sammenlignet med naboerne med 10 point, kunne kommunen vente en privat beskæftigelsesfremgang sammenlignet med naboerne på 3,1 procentpoint, svarende til, at den ville være den 23. bedste i landet til at øge den private beskæftigelse sammenlignet med nabokommunerne.

Som nævnt vil væksten dog formentlig være bekostning af beskæftigelsesvæksten i nabokommunerne, da private arbejdspladser flytter fra nabokommunerne til Horsens Kommune på grund af et bedre lokalt erhvervs klima. Det kunne f.eks. tænkes, at Horsens Kommunes beskæftigelse ville stige med 13,1 pct., mens nabokommunernes beskæftigelse kun ville stige med tilsammen 9,9 pct. Det svarer til, at Horsens Kommune har en mervækst i den private beskæftigelse på 160 personer. I bedste fald vil den bedre erhvervsvenlighed i Horsens Kommune løfte den private beskæftigelse i kommunen til 15,8 pct. frem for 12,6 pct., svarende til en vækst på 1.000 yderligere privat beskæftigede.

Nedenfor gengives parameterestimater og standardfejl for fire forskellige specifikationer af modellen. * og ** angiver, om nulhypotese kan afvises med en p-værdi under henholdsvis 0,05 eller 0,01.

	Parameterestimater og standardfejl			
	(1)	(2)	(3)	(4)
Gns. score i LE	-0,23822** (0,07616)	-0,32779** (0,06605)	-0,33657** (0,06602)	-0,32224** (0,06761)
Befolkningsfremgang		0,91135** (0,14999)	0,93329** (0,15005)	0,61751* (0,27738)
Socioøkonomisk indeks			4,67952 (3,37284)	3,05213 (3,80582)
Udvikling i antal personer med videregående uddannelse				-0,29422 (0,21565)
Udvikling i antal personer med erhvervsuddannelse				0,14808 (0,11056)
Dummy for hovedstaden				0,0004 (0,00203)
Antal observationer	92	92	92	92
Normalfordeling af fejlede (ssh. for normalfordeling)	0,2329	0,4694	0,1235	0,0305*
Forklaringsgrad R ²	0,0981	0,3625	0,3761	0,3965

DI's mål for erhvervsvenlighed kan ses som et nulsumsspil

Det er ikke kun den private beskæftigelse mellem kommunerne, som har et element af nulsumsspil i sig. DI's mål for erhvervsvenlighed er et nulsumsspil. Når en ny kommune forbedrer sin præstation i Lokal Erhvervsvenlighed, er det på bekostning af andre kommuners præstation i undersøgelsen. Det er dog værd at bemærke, at erhvervsvenlighedsmålet i denne analyse er den underliggende

score, som bruges til at bestemme den endelige rangering. En kommune, der har førstepladsen i LE, kan derfor godt forbedre sin erhvervsvenlighed. Det er først, når en kommune har førstepladsen i alle undersøgelsens indikatorer, at det ikke længere er muligt for kommunen at forbedre sin score for erhvervsvenlighed.

Kun kontrolvariablen for befolkningsvækst viser sammenhæng med privat beskæftigelse

Blandt kontrolvariablene er det kun befolkningsudviklingen, som viser en sikker sammenhæng med udviklingen i den private beskæftigelse. Som forventet er effekten positiv, idet en øget befolkningsvækst afstedkommer mere fart i lokalområdets økonomi. Den manglende effekt fra antal personer med en erhvervsuddannelse eller videregående uddannelse kan skyldes, at en virksomhed har gavn af mere uddannet arbejdskraft, uanset om den kvalificerede arbejdskraft er bosat i samme kommune som virksomheden eller i en nabokommune og derfra pendler til virksomheden.

Sammenhæng mellem lokale erhvervsvilkår og privat beskæftigelsesvækst er stærkest for fremstillingsvirksomheder

Når fremgangen i den private beskæftigelse fordeles ud på brancher, er det beskæftigelsesudviklingen inden for industri samt handel og transport, som viser en sammenhæng med forskellen mellem kommunernes erhvervsvenlighed. Især for fremstillingsvirksomheder er sammenhængen til gode kommunale erhvervsvilkår stærk. Her er en forbedring af LE-scoren med 10 point sammenlignet med nabokommunerne forbundet med en beskæftigelsesfremgang på 8,7 procentpoint sammenlignet med nabokommunerne. For handel og transport er effekten mindre. En forbedring af LE-scoren med 10 point øger forskellen i beskæftigelsesvæksten mellem kommunen og dens nabokommuner med 2,4 procentpoint.

Fremstillingsvirksomheder er mere konkurrenceudsatte og derfor mere afhængige af gode erhvervsvilkår

Det er ikke overraskende, at det er industribeskæftigelsen, som viser de største udsving på baggrund af ændringer i den lokale erhvervsvenlighed. Fremstillingsvirksomhederne er i højere grad udsat for både national og international konkurrence og er derfor mere afhængige af gode lokale rammevilkår. Ligeledes har virksomheder inden for særlig handel sværere ved at flytte, da de i højere grad har deres kunder inden for et bestemt lokalområde.